
2019-73-RE

CAUSA 2019-73-RE

(Miquel Prats c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 482-2019. Recurs d'empara

Aute del 9 de desembre del 2019

BOPA núm. 108, del 18 de desembre del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de novembre del 2019, per la representació processal del Sr. Joan Pau Miquel Prats, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 22 de desembre del 2017, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, contra els autes de l'1 d'octubre del 2018 i del 22 de maig del 2019, dictats pel Tribunal de Corts, i contra l'aute del 9 d'octubre del 2019, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que adopti les mesures per reposar els drets vulnerats, declarant, per consegüent, la nul·litat de l'aute d'embargament sense perjudici que se'n pugui dictar un altre degudament motivat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'una causa seguida per un presumpte delictes major de blanqueig de diners, el 16 de març del 2015, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute en què acordava el bloqueig, el control de moviments i l'embargament dels comptes del Sr. Joan Pau Miquel Prats i/o de la societat PRINCIPAT HOLDING, SA.

1.2. Aquest aute va ser aclarit per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, el 16 d'octubre del 2017, indicant que les mesures esmentades afectaven exclusivament la societat PRINCIPAT HOLDING, SA i la persona física del Sr. Joan Pau Miquel Prats o les accions, les participacions i/o els beneficis que tant la societat com aquesta persona poguessin tenir en el si d'altres persones jurídiques.

1.3. Arran de la compra de les participacions als altres socis de la societat CALAM, SL per part del Sr. Joan Pau Miquel Prats, el 22 de desembre del 2017, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acordava el bloqueig i l'embargament d'aquesta societat, així com de tot el seu patrimoni i nomenava un saig, com a administrador judicial de la mateixa.

1.4. Les representacions processals respectives del Sr. Joan Pau Miquel Prats i de la societat CALAM, SL van formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, l'1 d'octubre del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava ambdós recursos i confirmava íntegrament l'aute de la primera instància.

1.5. Tant la representació processal del Sr. Joan Pau Miquel Prats, com la de la societat CALAM, SL van presentar, respectivament, un incident de nul·litat d'actuacions per considerar que s'havien vulnerat diversos drets continguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 22 de maig del 2019, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava ambdós incidents de nul·litat d'actuacions.

1.7. D'acord amb l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, la representació processal del Sr. Joan Pau Miquel Prats va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta darrera decisió, i, el 9 d'octubre del 2019, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest recurs i confirmava l'aute del 22 de maig del 2019, dictat pel Tribunal de Corts.

1.8. El 6 de novembre del 2019, la representació processal del Sr. Joan Pau Miquel Prats va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 22 de desembre del 2017, dictat per la Secció d'Instrucció especialitzada 1 de la Batllia, contra els autes de l'1 d'octubre del 2018 i del 22 de maig del 2019, dictats pel Tribunal de Corts i contra l'aute del 9 d'octubre del 2019, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- El recurrent exposa que, com a soci de la societat CALAM, SL, i atès que aquesta es trobava en una situació financera delicada, va proposar als altres socis que li venguessin les seves participacions per 2 euros amb la idea de cercar un comprador per l'immoble propietat de la societat i satisfer el deute bancari d'aquesta societat. Al·lega que posteriorment a aquesta venda, hagués liquidat la societat, sense perjudici que cas d'existir algun benefici, l'hagués dipositat a la Batllia en compliment de l'embargament dictat al seu encontre l'any 2015.

- En assabentar-se d'aquesta compravenda, la Batllia va embargar la societat i el seu patrimoni, és a dir, l'immoble, impedit, per tant, la seva venda, el saldo del deute bancari i la dissolució de la societat.

- En primer lloc, considera que aquesta actuació de la Batllia, confirmada en les instàncies posteriors, vulnera el seu dret a la presumpció d'innocència.

- Fonamenta aquesta vulneració en el fet que la batlle instructora no utilitza el condicional en el relat dels fets, cosa que indica que els dona per certs, sense que després de 3 anys d'instrucció s'hagi dictat un aute de processament.

- Al·lega que tant el Tribunal de Corts com la Sala Penal descarten aquesta vulneració pel fet que s'estaria tractant de l'establiment de mesures cautelars derivades de l'assegurament de la responsabilitat civil i del futur comís dels béns productes del delictes, els quals no tenen per objecte qüestionar la presumpció d'innocència de l'afectat. No obstant això, considera que aquesta resposta no esmena el fet que se li estan imputant una sèrie d'actuacions com a provades i, per tant, s'està vulnerant la seva presumpció d'innocència.

- En segon lloc, manifesta que les motivacions de les resolucions impugnades són falses, errònies i il·lògiques, per tal com consideren que la societat CALAM, SL és una societat participada de PRINCIPAT HOLDING, SA, com així es desprèn del cinquè resultant de l'aute mateix de la Batllia i per tal com s'afirma que a través d'aquesta compravenda d'accions vol burlar la mesura d'embargament, ja que adquireix nous béns, incrementant el seu patrimoni al marge de les mesures cautelars dictades.

- Considera que no és absurd, ni lògic pretendre que no pugui treballar, ni comerciar, ni augmentar el seu patrimoni mitjançant l'adquisició d'accions per 2 euros -import que no incrementa res- pel fet que se li han embargat els béns. Com també ho és pretendre que les mesures cautelars adoptades en un moment determinat han de servir per procedir sense més justificació a considerar els nous augments patrimonials com provenint del delictes investigat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que adopti les mesures per reposar els drets vulnerats, declarant, per consegüent, la nul·litat de l'aute d'embargament sense perjudici que se'n pugui dictar un altre degudament motivat.

2.2. Argumentació jurídica de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- Pel que fa a la vulneració del dret a la presumpció d'innocència, la Sala Penal recorda, en primer lloc, que, per definició, les mesures cautelars de naturalesa real com les de naturalesa personal, no tenen per objecte ni per efecte qüestionar la presumpció d'innocència de les persones afectades per aquelles mesures.

- Coincideix amb el Tribunal de Corts en afirmar que aquestes mesures cautelars es fonamenten en l'existència d'indisidis racionals de criminalitat, els quals estan sotmesos al règim establert en el Codi de procediment penal i no suposen, per tant, cap declaració de culpabilitat.

- Destaca que el simple fet de no utilitzar el condicional en el relat dels fets emprat per la Batllia per fonamentar la decisió d'embargament, no té cap incidència sobre la naturalesa d'aquesta mesura o

sobre el caràcter provat dels fets relatats, cosa que només pot afirmar la sentència ferma.

- Pel que fa a la vulneració dels drets a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, la Sala Penal considera que aquesta vulneració es fonamenta en la disconformitat del recurrent amb la motivació i amb el relat dels fets exposats en l'aute de la Batllia impugnada.

- Destaca que tant la Batllia com el Tribunal de Corts exposen de manera precisa les raons que justifiquen la mesura cautelar adoptada, afegint que exercitar una acció davant els tribunals no implica la seva estimació, sinó tan sols l'obtenció d'un pronunciament motivat, ja sigui d'estimació o de desestimació.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'escrit interposant el recurs d'empara precisa concretament els drets fonamentals del seu representat que considera que han estat vulnerats: "*el dret fonamental a la presumpció d'innocència, a la jurisdicció i a obtenir una resolució motivada*". El recurs es formula contra la desestimació definitiva de l'incident de nul·litat d'actuacions per aute del Tribunal Superior de Justícia –Sala Penal– del 9 d'octubre del 2019 que desestima el recurs d'apel·lació contra l'aute de la magistrada del Tribunal de Corts del 22 de maig del 2019 que no va estimar l'incident esmentat. La nul·litat d'actuacions s'interessava respecte de l'aute de la magistrada del Tribunal de Corts de l'1 d'octubre del 2018 que havia desestimat el recurs d'apel·lació contra l'aute de la Batllia del 22 de desembre del 2017 que va decidir "*El bloqueig i embargament de la societat CALAM, SL, així com de tot el seu patrimoni*" i "*Nomenar al Saig (...), administrador judicial de la societat CALAM, SL*". Aquest aute fonamenta la seva decisió en tres "*Considerants*" raonats, i, es recolza, com a precedent, en un aute anterior de la mateixa Batllia del 16 de març del 2015 que va acordar el bloqueig, el control de moviments i l'embargament dels comptes sota control de l'actual recurrent en empara; va ser objecte d'un aclariment posterior mitjançant l'aute del 16 d'octubre del 2017. Interposat el corresponent recurs d'apel·lació contra l'aute esmentat del 22 de desembre del 2017, la magistrada del Tribunal de Corts el va desestimar per aute de l'1 d'octubre del 2018 en el qual ja surt al pas respecte de la "*terminologia*" i de la manca de motivació de la resolució recorreguda, raonant de manera suficient la seva decisió confirmatòria de l'aute de la batlle instructora "*pels seus propis i encertats raonaments*".

3.2. Resulta procedent haver determinat el perímetre del recurs d'empara perquè la part recurrent, en efectuar en el seu escrit el "*Resum fàctic*" es refereix a actuacions anteriors de les quals la que ens ocupa ha estat desglossada. Fins i tot demana la incorporació d'aquesta causa distinta a aquest recurs, aspectes tots ells que no tenen cabuda en aquest procediment. En aquest cas, el recurs d'empara ha estat interposat per persona legitimada. No l'ha interposat la societat CALAM, SL, malgrat que, en el seu moment, va formular demanda incidental de nul·litat d'actuacions. El recurs s'ha interposat dins de termini hàbil i en forma legal. I ha estat formulat contra una resolució ferma que desestima en fase de recurs el corresponent incident de nul·litat. L'anàlisi dels pressupòsits d'admissió a tràmit del recurs d'empara ha de concloure amb la determinació de si les infraccions denunciades tenen contingut constitucional o si presenten una falta manifesta d'aquesta categoria essencial.

3.3. En primer terme, la part recurrent al·lega la vulneració del dret a la presumpció d'innocència. I fonamenta la seva argumentació en la terminologia utilitzada en alguna de les resolucions judicials. Aquesta posició no pot ser atesa per un triple ordre de raons. La primera raó és perquè, com ha proclamat aquest Tribunal Constitucional en la sentència del 13 de març del 2014, recaiguda en la

causa 2013-45-RE: "en puritat, l'existència o no de prova de càrrec per poder condemnar constitueix, en efecte, el contingut nuclear del dret a la presumpció d'innocència" i més endavant "el bé constitucionalment protegit amb aquest dret és que ningú pot ser condemnat sense prova de càrrec suficient, valorada de manera raonable i practicada amb totes les garanties processals". Per tant, el contingut essencial de la presumpció d'innocència es manifesta fonamentalment en la fase plenària d'enjudiciament i davant l'existència, o no, de proves de càrrec legítimes. En fase instructora i en matèria de mesures cautelars, la presumpció d'innocència existeix, però no es pot considerar contradita, en principi, per les actuacions que es practiquin.

La segona raó perquè en matèria de "mesures cautelars" –com és el cas que ens ocupa– no s'exigeix una prova completa de la seva integral procedència, sinó només dels elements que la possibiliten: el *fumus boni iuris*, és a dir, l'aparença de bon dret i el *periculum in mora*, o sigui el risc de la tardança.

I, la tercera raó perquè les resolucions judicials no poden ser analitzades només gramaticalment i, encara que la major correcció sigui exigible, no es pot considerar que la utilització del mode indicatiu en lloc del mode condicional sigui inconstitucional.

3.4. Del text de l'escrit del recurs resulta que la denunciada vulneració del dret a la jurisdicció s'integra en la del dret a obtenir una resolució motivada. I així es manifesta que en els autes recorreguts hi ha una motivació "falsa, errònia i il·lògica". Aquesta al·legació tampoc pot ser estimada. Tal i com aquest Tribunal ha reiterat, el dret a la jurisdicció no integra un pretès dret a l'encert judicial en la determinació dels fets ni en la valoració de la prova ni en les tasques de selecció, d'interpretació, de discerniment i d'aplicació de les disposicions legals. Comprèn fonamentalment, entre alguns altres aspectes, el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, és a dir, una resolució judicial motivada. I aquest fet comporta que la resolució ha de contenir els elements i les raons de judici que permetin conèixer quins han estat els criteris jurídics que fonamenten la decisió i que aquesta no sigui conseqüència d'una aplicació arbitrària o absurda de la legalitat, que no resulti manifestament irraonable, que no incorri en un error patent i que no hi hagi contradicció evident entre els fonaments jurídics o entre aquests i la decisió.

3.5. Els autes de la Batllia i de la magistrada del Tribunal de Corts que s'han projectat sobre el fons de l'assumpte han raonat suficientment que l'embargament dels béns del recurrent s'havia d'estendre al patrimoni de la societat CALAM, SL, de la qual ell és el soci únic, en haver adquirit les corresponents participacions socials, per tal que els seus actius no escapin a les mesures cautelars dictades. I els autes de la magistrada del Tribunal de Corts i de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, que resolen l'incident de nul·litat d'actuacions contenen igualment els elements de fet i de dret i les raons que fonamenten la seva desestimació. La decisió final no arriba a cap conclusió que pugui ser titllada d'irraonable, d'arbitrària, d'absurda o ser contrària a la lògica general o a la lògica jurídica. Per consegüent, aquest recurs d'empara, ja *in limine litis*, ha de ser inadmès a tràmit per falta manifesta de contingut constitucional.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-73-RE interposat per la representació processal del

Sr. Joan Pau Miquel Prats contra l'aute del 22 de desembre del 2017, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, contra els autes de l'1 d'octubre del 2018 i del 22 de maig del 2019, dictats per la magistrada del Tribunal de Corts, i contra l'aute del 9 d'octubre del 2019, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 9 de desembre del 2019.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy